

Natuur- en Vogelwacht Rotta

flora in het Koornmolengat

versie
juli 2026

Hoe dit overzicht is ontstaan

In 2019 vraagt Cor van de Lustgraaf, coördinator van de vrijdagavondwandelingen in het Koormmolengat, of ik hier wil gaan gidsen. Natuurlijk zeg ik gelijk 'ja' want gidsen vind ik leuk om te doen. Als vogelaar gids ik bijvoorbeeld al jarenlang tijdens de vogelcursus van Rotta Natuur. Prima dus. Totdat ik ergens medio juli bij het hek sta en me realiseer dat er in de zomer bijna geen vogel te horen of te zien is, los van de aalscholvers en een enkel eendje én ik bijna niets van planten weet..... Oeps, daar sta ik opeens met m'n vogelaarsmond vol tanden; van planten weet ik bijna niets. Gelukkig word ik gered door Hans Sanders die spontaan meeloopt en het gidsen die avond grotendeels van me overneemt. Ik ben daar natuurlijk heel blij mee, maar ik wil ook zelf kunnen gidsen.

Ik ben toen de planten die we tegenkomen gaan opschrijven en heb ik er bij de meesten een "weetje" bij gezet. Zo heb je tijdens de wandeling iets te vertellen en dat is leuker en wordt meer gewaardeerd dan alleen maar het opnoemen van de soorten. Later ben ik een aantal keren met een aantal Expeditie Rotta-roergangers op pad geweest en telkens meer ontdekt en herkend. In de loop der tijd heb ik foto's aan het overzicht toegevoegd met daarin een link naar, in de meeste gevallen "Flora van Nederland". Veel dank aan hen om de foto's en de links te mogen gebruiken. Ook veel dank aan Dick Hoek die mijn eerste opzet heeft geredigeerd.

Peter Wienbelt,

Meer informatie over het Koormmolengat is te vinden op onze website.
<https://rotta-natuur.nl/ontdek-natuur/natuurgebieden/koormmolengat/>

Onderstaande flora kun je tegenkomen in dit unieke moerasveengebied. Onder andere tijdens de natuurwandelingen door **Natuur- en Vogelwacht Rotta** in de maanden juli en augustus op elke vrijdag vanaf 19:00 uur. Start vanaf de picknicktafels nabij Eetcafé de Roerdomp, Tweemanspolder 12, 2761 ED Zevenhuizen.

Er zijn in de loop der jaren in en rond het Koornmolengat 145 soorten vaatplanten waargenomen (waarneming.nl) en 62 soorten mossen.

Dit overzicht is dus niet zeker volledig maar kan een handig handvat zijn voor gidsen, voor deelnemers aan de vrijdagavondwandelingen en voor andere geïnteresseerden. Met veel dank aan Josien Hofs en Dick Hoek voor hun aanvullingen en correcties.

Bron foto's: Flora van Nederland, Wikipedia, Saxifraga, Dick Hoek en Peter Wienbelt. Wanneer je (in de digitale versie) op de **foto klikt**, wordt je verwezen naar de pagina van deze soort op Flora van Nederland of in sommige gevallen naar Wikipedia.

Opmerkingen en suggesties zijn meer dan welkom. mail naar voorzitter@rotta-natuur.nl

enkele plantensoorten in het Koornmolengat

Soorten buiten het hek

biotoop van moeras, veen en waterkant

Akkerdistel (Cirsium arvense)

*Dit is een van de vier distelsoorten die in en rond het KMG zijn te vinden. Heeft in de landbouw een slechte naam vanwege de soms sterke uitbreiding in korte tijd **maar** is voor veel soorten insecten een belangrijke voedselbron. Als er niet gemaaid wordt en de bodem niet verstoord, verdwijnt de akkerdistel vanzelf.*

Akkerkool (Lapsana communis)

Groeit op licht beschaduwde, voedselrijke grond. Is geen familie van de koolsoorten maar behoort tot de composieten. De bladeren van akkerkool kunnen verwerkt worden in salades en werken licht laxerend.

Bitterzoet (Solanum dulcamara)

Familie van de aardappel (nachtschade). Als je op de stengel kauwt, eerst bitter en dan zoet door vermenging met speeksel komen suikers (glucose) vrij. De plant is giftig. Om de nek van Toetanchamon werd een ketting met de gedroogde bessen van bitterzoet gevonden. Behoort tot de "heksenkruiden".

Blaartrekkende boterbloem Ranunculus sceleratus

De naam verwijst naar irritaties bij aanraking met het sap van de plant

Dauwbraam (Rubus caesius)

Is een kruipende, overblijvende plant uit de rozenfamilie (Rosaceae). In de volksmond wordt de dauwbraam ook wel duinbraam genoemd. De soortaanduiding caesius is Latijn voor lichtblauw. Dit is de kleur van de rijpe vruchten. Gekneusd blad van de dauwbraam helpt om bloed te stelpen.

Echte koekoeksbloem (*Silene flos-cuculi*)

Door overbemesting en ontwatering in de landbouw is deze hooilandsoort soort op veel plaatsen verdwenen. Waar niet bemest wordt en het waterpeil niet te laag staat, kan de soort nog algemeen voorkomen zoals in de Eendragtspolder en de Schiebroekse polder. Door maaien (en het maaisel afvoeren) neemt de plant weer toe op enkele plaatsen in het KMG.

Echte valeriaan (*Valeriana officinalis*)

Valeriaan werd reeds tweeduizend jaar geleden in het oude Griekenland gebruikt als middel tegen slapeloosheid. De plant heeft een matig krachtige, onaangename, lichte, ranzige, wat zure geur die doet denken aan zweet.

Eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*)

Is een doornstruik met witte bloemen en rode vruchten. In het verleden werden Meidoorns veelvuldig aangeplant voor het gebruik in ondoordringbare vlechthekken. Bij de soortkeuze speelt een rol dat hij geen ondergrondse uitlopers tot in het aangrenzende bouw- of grasland vormt. Sleedoorn b.v. doet dat wel.

Fluitenkruid (*Anthriscus sylvestris*)

Het fluitenkruid dankt zijn naam aan het feit dat van de stengel fluitjes gemaakt kunnen worden. Om een fluit te maken moet bij een holle fluitenkruidpijp, met onderaan een dichte knoop, ongeveer halverwege een snee overlangs gemaakt worden. Bloeit van april tot juni.

Fijn hoornblad (*Ceratophyllum submersum*)

In het water zwevende plant, zonder wortels. Is voor zover bekend, de enige ondergedoken waterplant in het KMG. De soort is nergens anders gevonden in het Rotta-gebied. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het zeer voedselrijke water met een hoog gehalte aan fosfaat en ammoniak. Dit wordt weer veroorzaakt door de mest van vooral de Aalscholvers, die hier slapen en broeden.

Gele lis (*Iris pseudacorus*)

Na de bloei zitten de zaden als een rolletje munten opgestapeld in driekantige zaaddozen. Deze bevatten luchtholten waardoor ze blijven drijven en de zaden gemakkelijk door het water verspreid kunnen worden.

Gespleten Hennepnetel (*Galeopsis bifida*)

Gestreepte witbol (*Holcus lanatus*)

Wordt door boeren ook wel wollig zorggras of armoegras genoemd omdat het als voedergras niet erg geschikt is: veel water en lucht en naar verhouding weinig eiwit. Kenmerkend zijn de paarsrode lengtestrepen, (als een ouderwetse pyjamabroek) vooral aan de basis van de plant.

Gewone dotterbloem
(*Caltha palustris* s. *palustris*)

Bloeit vroeg: van maart tot mei. Houdt van natte voeten. Ontleent zijn naam aan het Middelnederlandse “doder” wat “dooier” betekent; verwijzend naar de gele kleur van de bloem.

Gewone engelwortel (*Angelica archangelica*)

Een van de wit bloeiende schermbloemigen in het KMG. Uit de zaden en de wortels wordt een zoetgeurende olie geperst, Angelica-olie, die wordt gebruikt in de cosmetische industrie, in likeurstokerijen en bakkerijen.

Gewone vlier (*Sambucus nigra*)

Struik met witte bloemen en zwarte bessen. Vlierbessen bevatten veel vitamines en de naar het geslacht genoemde licht giftige stof (sambunigrine), die echter door koken onschadelijk wordt. Van de vruchten wordt vruchtensap, sterke drank, jam, gelei en siroop gemaakt. Ook worden de bessen gebruikt voor het verven.

Gewoon haarmos (*Polytrichum commune*)

*Is eigenlijk alleen met behulp van een microscoop goed op naam te brengen. Een soort die hier op lijkt is gewoon sterrenmos (*Mnium hornum*). Bladmossen kunnen er in droge toestand heel anders uit zien dan onder natte omstandigheden.*

Grote brandnetel (*Urtica dioica*)

Belangrijke voedselplant voor vijf soorten dagvlinders: atalanta, dagpauwoog, kleine vos, gehakelde aurelia en landkaartje. Rupsen van de atalanta bijten brandnetelbladeren half door, waardoor het blad verwelkt. In het kokertje dat dan ontstaat, houden ze zich overdag schuil. Te zien?? Een stikstofminnende plant. Je kunt hier de relatie tussen stikstof en biodiversiteit uitleggen.

Grote kattenstaart (*Lythrum salicaria*)

De bloemen worden bezocht door allerlei soorten zweefvliegen, dagvlinders, hommels en bijen, waaronder de kattenstaartdikpootbij. Deze specialist komt alleen op Kattenstaart voor.

Omdat stengel en bladeren tannine bevatten, werd het vroeger in de leerlooierij gebruikt. Wortelsap levert een rode kleurstof voor het verven van wol.

Grote lisdodde (*Typha latifolia*)

Plant met de bruine sigaar. Kan tot 2 meter hoog worden. Neemt samen met veel andere soorten zoals Riet, voedingsstoffen en vervuiling uit het water op. In tegenstelling tot de kleine lisdodde sluiten het mannelijke en vrouwelijke deel van de bloeiwijze meestal direct op elkaar aan.

Grote wederik (*Lysimachia vulgaris*)

Wederik is het enige geslacht in onze flora dat via olieklieren aan de voet van meeldraden olie afscheidt.

Hierdoor heeft de plant een bijzondere relatie met slobkousbijen – een geslacht van solitaire bijen. De olie wordt door vrouwelijke slobkousbijen verzameld samen met het stuifmeel.

Gevleugeld hertshooi

Heeft een niet al te voedselrijke bodem nodig om tot zijn recht te komen.

Haagwinde (*Convolvulus sepium*)

Slingerplant die in de volksmond pispotje genoemd wordt. De bloemen ruiken naar vanille en bloeien maar 1 dag. Ze sluiten 's avonds en bij slecht weer. Sterft in de winter bovengronds af.

Harig Wilgenroosje (*Epilobium hirsutum*)

Is een waardplant voor wantsen en diverse vlinders. Bloeit van juni- september en wordt tot anderhalve meter hoog.

En die naam? De stengel is harig, het blad is als het blad van een wilg en de bloem is net een roosje.

Hop (*Humulus lupulus*)

Onze langste slingerplant die ook bovengronds afsterft in de winter.

Lid van de hennep (cannabis)-familie. De hopbellen (vruchtkegels) worden als conserveer- en smaakmiddel gebruikt bij de bereiding van bier. Doet het uitstekend onder de nesten van de aalscholvers, dankzij de bemesting.

Hoge cyperzegge (*Carex pseudocyperus*)

*Hoort tot de cypergrassenfamilie. Een van de vele zeggesoorten, die vaak moeilijk van elkaar zijn te onderscheiden.
De soort komt van nature voor in Europa, Midden- en West-Azië, Japan, Noordwest-Afrika, Noord-Amerika en Nieuw-Zeeland.*

Kale jonker (*Cirsium palustre*)

Is een vochtminnende distel die monocarpisch ofwel, een plant die zich slechts één maal in zijn leven geslachtelijk voortplant. De Nederlandse naam dankt de soort aan de ver uit elkaar staande balderen, waardoor de stengel een kale indruk geeft. Is door ontwatering en overbemesting sterk achteruit gegaan.

Koninginnekruid
(*Eupatorium cannabinum*)

*Thee van Koninginnekruid werd vroeger gebruikt tegen verkoudheid en als laxeermiddel. In grote hoeveelheden tast hij de lever aan en kan leverkanker veroorzaken. Is vrijwel overal langs het water, waar niet intensief gemaaid wordt, algemeen.
De oorspronkelijke naam is Leverkruid dat door republikeinen wordt gebruikt.*

Madeliefje (*Bellis perennis*)

*Ook wel meizoentje genoemd.
Komt veel voor in intensief gemaaide gazons. Dankzij de groeiwijze (een stijf tegen de grond gedrukt rozet waar vanuit de bloemknoppen zich ontwikkelen) overleven ze elke maaibeurt en sneuvelen alleen de bloemen.*

Melkeppe (*Peucedanum palustre*)

Melkeppe is een wit bloeiende schermbloemige en een waardplant van de koninginnenpage. Een van de kenmerken van jonge planten is het waterige melksap. Lijkt wel wat op fluitenkruid, maar bloeit veel later, in juli- augustus.

Moerasandoorn (*Stachys palustris*)

Vierkante stengel. Geeft een onaangename geur af bij kneuzing. Aan de wortels zitten knolletjes, net als aardappelen. Vroeger werd de plant gebruikt als geneesmiddel voor sneden en wonden. De bladen hebben ontsmettende eigenschappen. Ook werd de wortel gebruikt voor oppervlaktebehandeling bij kneuzingen.

Moerasrolklaver (*Lotus pedunculatus*)

Familie van bijvoorbeeld erwten, peulen, kapucijners, prinsessenbonen, grote bonen, snijboon en sojaboon. De kleur van de bloem is goudgeel, vaak met een rood gekleurde top met aan het eind een zwart puntje. Het Icarusblauwtje (een dagvlinder) heeft een sterke voorkeur voor rolklavers. Lijkt veel op gewone rolklaver (verschillen zie daar)

Moerasspirea (*Filipendula ulmaria*)

Familie van de roos. Spirea verwijst naar de spiraalvormige zaden. De heilzame werking wordt toegeschreven aan verschillende aspirine-achtige verbindingen. Verspreidt, vooral tegen de avond, een aangename honingachtige naar amandel neigende geur.

De “moerasstok”

Laat een van de deelnemers die er uit trekken en laat zien hoe dicht onder het water je de ‘bodem’ ziet, maar.....
Door de beweging van de stok bubbelt moerasgas (voornamelijk methaan) naar boven. Methaan is het hoofdbestanddeel van aardgas.

Moeravaren (*Thelypteris palustris*)

Komt het meest voor in laagveengebieden. In het Rotta-gebied is de soort zeldzaam en slechts van één andere plaats bekend. In een buitendijks rietmoerasje langs de Rottemeren.
Er groeien nog twee soorten varens in het KMG: smalle en brede stekelvaren.

Moeraswalstro (*Galium palustre*)

Behoort tot dezelfde familie als het bekende kleeftkruid: de anjerachtigen. Het is een ijl groeiende soort met witte bloemetjes en een geringe concurrentiekracht die zich in hoge grasachtige vegetaties dikwijls weet te handhaven, steunend op andere soorten. Is ingevoerd in Nieuw Zeeland.

Peterseliebraam (*Rubus laciniatus*)

Al sinds de 17e eeuw is deze cultuurplant wereldwijd in de gematigde klimaatzones door mensen verspreid. Het is een exoot, die zich onderscheidt van de andere hier voorkomende braamsoorten doordat de bladeren verdeeld zijn in kleine blaadjes, die vaak weer tot 2 x ingesneden zijn. Bij de bloemen zijn ook de witte of roze kroonbladeren aan de top vaak ingesneden.

Pitrus (*Juncus effusus*)

Behoort tot de russenfamilie. De gladde, stengels bevatten een sponsachtig merg. Gedroogd werd dit, gedrenkt in schapenvet, gebruikt als lont in olielampjes. De zaden zijn kleverig door borstelhaartjes waardoor ze door dieren verspreid kunnen worden.

Pluimzegge (*Carex paniculata*)

Groeit in dichte pollen of horsten die tot anderhalve meter hoog kunnen worden. Bij "verlanding" van ondiepe plassen speelt de soort een belangrijke rol. Vaak vestigen zich op de horsten wilgen of elzen waardoor op den duur elzenbroekbos kan ontstaan.

Riet (*Phragmites australis*)

Riet is onze grootste grassensoort, die tot 3 meter hoog kan worden. Een goed onderscheid met andere grassen is een krans van haren op de overgang van de bladschijf naar de bladschede. Het hier veel op lijkende rietgras (ook in het KMG) heeft geen haartjes maar een vliezig tongetje. Je kunt hier het verhaal van de "duivelsbeet" vertellen.

Slipbladige ooievaarsbek (*Geranium dissectum*)

Behoort tot de familie van de Geranium. Heeft een penwortel en bloeit van mei tot in september

Speerdistel (*Cirsium vulgare*)

Is zeer algemeen in Nederland en komt vaak op omgewerkte of verstoorde grond voor. Overwintert als bladrozet, dat tot een meter in middellijn kan worden. De punt van het blad is vlijmscherp.

Schietwilg (*Salix alba*)

Het geslacht Salix omvat ongeveer driehonderd soorten, waarvan er een twaalfal in Nederland en België voorkomt. Er komen ook veel kruisingen voor. Behoort tot de wilgenfamilie waar ook de Populier toe behoort.

Stekelvaren (smalle / brede)

Een varen-soort die van een vochtige omgeving houdt

Veerdelig tandzaad (*Bidens tripartita*)

Kent een kosmopolitische verspreiding, ofwel, komt over vrijwel de hele wereld voor. Het is een pionier van open plekken van oevers en droog gevallen plaatsen.

Veenmossen (Sphagnum species)

Een verzamelnaam van wel 100 soorten.
Groeit aan de bovenkant, sterft aan de onderkant, voedingstoffen worden naar boven vervoerd. Water blijft in groene delen, dringt niet door in afgestorven deel. Plantcellen zijn flexibel in grootte en kunnen grote hoeveelheden water opslaan tot 40 x eigen gewicht, 97% is water, een **superspons**. Bij droogte krimpen die en door capillaire werking komt er water uit de lagere delen omhoog. Bij uitdroging wordt het mos wit (zon reflectie) maar blijft in leven.

Veenwortel (Persicaria amphibia)

Is een plant uit de duizendknoopfamilie.
duizendknoopfamilie. Er is een landvorm, die zelden bloeit en een watervorm, die vaak bloeit en waarvan de stengels en bladeren drijven op het wateroppervlak.

Watermunt (Mentha aquatica)

Lipbloemige, vooral herkenbaar aan de sterke geur: ruikt naar pepermunt. Zoals de naam al aangeeft groeit watermunt op plaatsen waar het water tot aan of even boven de oppervlakte staat.
De oude Egyptenaren en Grieken gaven hun doden soms een bosje watermunt mee in het graf.

Waterpeper (Persicaria hydropiper)

Uit de duizendknoopfamilie.
Deze eenjarige soort is gemakkelijk te herkennen door even een blad in de mond te nemen: na korte tijd wordt de brandend scherpe smaak duidelijk. Waterpeper houdt van natte, stikstofrijke standplaatsen.

Waterzuring (Rumex hydrolapathum)

Dit is de grootste zuringsoort van Nederland die ruim anderhalve meter hoog kan worden.
Vroeger werd de plant in het voorjaar gebruikt als bron van vitamine C. Is waardplant voor de grote vuurvlinder, een zeldzame, beschermde soort.

Wilde kamperfoelie *Lonicera periclymenum*

Wilde kamperfoelie is een houtige, zomerbloeiende liaan. De bloemen verspreiden vooral 's avonds een sterke, zoete geur. Wordt wel geitenblad genoemd. Dat komt overeen met de botanische naam van de familie Caprifoliaceae in het Frans 'chèvrefeuille' en Duits: Geissenblatt.

Wilde lijsterbes (*Sorbus aucuparia*)

De Lijsterbes is een kleine boom. Het hout is tamelijk hard, buigzaam en elastisch, maar gaat vrij snel kapot. Het is bruikbaar voor draai- en snijwerk, vaten, vezelplaten. Schors en loof bevatten een hoog gehalte aan looizuur.

Van rijpe lijsterbessen kan jam gemaakt worden. Deze is bitter maar bevat veel vitamine C.

Wilgenroosje (*Chamaenerion angustifolium*)

(achter bord Klaas Kolk)

De bladeren lijken op die van een wilg. Jonge bladen en jonge scheuten kunnen als groente of in soep gebruikt worden. Een kenmerkende soort van kapvlakten en brandplekken in bossen.

Wolfspoot (*Lycopus europaeus*)

Behoort tot de familie van de lipbloemigen en de diep getande bladeren staan kruisgewijs tegenover elkaar. De kleine witte bloemen staan dicht tegen de stengel in schijnkransen.

Zomereik - *Quercus robur*

Voelt zich niet zo thuis in dit natte gebied. Is hier waarschijnlijk terecht gekomen omdat eikels voer voor eenden waren. Hier heeft ooit een huisje gestaan. Of mogelijk geplant in de tijd rond 1900 toen het KMG jachtgebied was. De eikels moesten vogels – als prooi – aantrekken.

Zwarte els (*Alnus glutinosa*)

Heeft een vrij oppervlakkig wortelgestel waarmee ze veel water uit de grond trekken.

Elzen trekken kenmerkende fauna aan, onder meer zaadeters als sijzen en putters (op de elzenpropjes) en insecten die het vooral op het blad voorzien hebben (zoals elzenhaantje)

Soorten buiten het hek

biotoop van graslanden, bermen en (gestoorde) oevers.

Gewone berenklaauw (Heracleum sphondylium)

Inheems. Een zomer- en herfstbloeier met witte, schermbloemen. In de winter blijven de bloeistengels vaak lang staan; in de loop van de winter vallen de vruchten af.

De grote, aromatische bloemknoppen zijn van mei tot augustus rauw te gebruiken in salades.

Gewone brunel (Prunella vulgaris)

De paarsblauwe bloemen van deze lage plant verschijnen van de voorzomer tot in de herfst. Groeit vaak op plaatsen die niet te dicht en laag begroeid zijn, vaak aan de rand van vochtige bospaden.

De Engelse naam van het geslacht is "Self-heal", wat er op wijst dat ze tegen een serie kleine ongemakken aangewend kunnen worden

Gewone ereprijs (Veronica chamaedrys)

In Nederland komen maar liefst 22 soorten ereprijsen voor. Deze soort is tot 40 cm hoog en valt vooral op in de bloeitijd (maart- juni) met hemelsblauwe bloemen met donkere aderen en een wit oog. Vaste plant uit de weegbreefamilie.

Gewone klit (Arctium minus)

In 1941 ontdekte de Zwitserse wandelaar George de Mestral dat de 'bloemen' aan zijn kleding en in het haar van zijn hond bleef hangen. Hij onderzocht, zag alle haakjes in de bloem en vond zo het klittenband uit.

Gewone rolklaver (*Lotus corniculatus*)

Deze soort lijkt erg veel op de moerasrolklaver. Belangrijkste verschillen zijn: nerven van de blaadjes nauwelijks zichtbaar, stengel niet gestreept, plant zonder uitlopers, vochtige- droge standplaatsen. (moerasrolklaver: zijnerven van de blaadjes duidelijk, stengel gestreept, plant met ondergrondse uitlopers, natte standplaatsen) De naam rolklaver is aan de plant gegeven vanwege de ronde peulen.

Grote klaproos (*Papaver rhoeas*)

Papaverzaadjes staan bekend om hun hoge calcium- en vitamine E-gehalte, maar ook om het kalmerende en kalmerende effect op het zenuwstelsel. In het Rotta-gebied zijn twee soorten klaprozen algemeen: de grote klaproos (met op de bloemsteel afstaande haren) en de bleke klaproos, vaak kleiner, maar altijd met aanliggende haren. Beide soorten komen veel voor langs bermen en spoorlijnen, vaak op recent bewerkte grond.

Hondsdrif (*Glechoma hederacea*)

Het blad van hondsdrif wordt wel gebruikt tegen zweren, jeuk en zwellingen. De huidige Nederlandse naam schijnt daarop te wijzen, want die is afgeleid van een oorspronkelijk woord uit het Gotisch 'Gunderaba' dat "wondrank" betekent. Het is een in loop van de tijd ontstane verbastering van dit woord en heeft niets met de drif van honden te maken.....

Kleefkruid (*Galium aparine*)

De plant dankt haar naam aan het feit dat ze vast blijft zitten aan alles wat erlangs strijkt. Dat komt door de vele haakjes die aan de stengel en de vruchten van kleefkruid zitten. Planten en vruchtjes blijven hangen in de vacht van dieren, waaronder vrijwel alle zoogdieren. Zo worden de vruchten over grote afstand verspreid.

Kleine klaver (*Trifolium dubium*)

Komt van oorsprong voor in Europa en Noord-Afrika maar heeft zich wereldwijd verspreid.

Gekroesde melkdistel (*Sonchus asper*)

Wanneer je de steel afsnijdt, komt bij alle soorten melkdistel er wit melksap tevoorschijn. Lijkt veel op gewone melkdistel. Belangrijkste verschillen zijn de nootjes (zaden) die bij de gekroesde melkdistel sterk afgeplat zijn en smal gevleugeld. (Loep!) Bovendien zijn de bladen van boven sterk glanzend en donkergroen.

Gewone melkdistel ((*Sonchus oleraceus*))

Bij de gewone melkdistel zijn de nootjes (zaden) weinig afgeplat en ongevleugeld. De bladen zijn meestal dof en grijsgroen en meestal slapper en met kortere stekels dan bij de gekroesde melkdistel. Beide soorten melkdistel

Gewone smeewortel (*Symphytum officinale*)

Wijs op de 3 verschillende kleuren = dezelfde soort. Er zijn planten met witte, paarse, violette of roze bloemen. De bloemkleur van 1 plant is hetzelfde De soort behoort tot de ruwbladigen.

De wortel heeft een helende werking op wonden en kneuzingen. Om op te smeren dus.

Klein streepzaad (*Crepis capillaris*)

Streepzaad (*Crepis*) is een geslacht uit de composietenfamilie (*Asteraceae*) en omvat ongeveer tweehonderd soorten eenjarige en vaste planten. De naam streepzaad is afgeleid van de vele ribben op het zaad, dat eigenlijk een nootvruchtje is. De botanische naam *Crepis* komt uit het Oudgrieks en betekent schoenzool, een verwijzing naar het blad.

Kleine varkenskers (*Lepidium didymum*)

Het is een plant van open akkers en tegenwoordig ook een typische tredplant in de stedelijke omgeving. De plant groeit stervormig uit vanaf de penwortel. De stengels liggen plat op de grond, behalve als de plant gaat bloeien, dan richten de stengeluiteinden zich een beetje op. De vruchten die zich ontwikkelen vallen meer op dan de bloemen. Het lijken twee dubbele bolletjes aan elkaar. Oorspronkelijk uit Zuid-Amerika. Stinkt!

Raapzaad (*Brassica rapa*)

Lijkt sterk op koolzaad maar bij raapzaad zitten de bloemknoppen op dezelfde hoogte of lager dan de bovenste bloemen aan dezelfde steel. Bij koolzaad zitten de bloemknoppen boven de bovenste bloemen aan dezelfde steel. Beide soorten zijn landbouwgewassen die gekweekt worden om hun olie. Raapzaad is een inheemse wilde plant.

Reukeloze kamille

(*Tripleurospermum maritimum*)

In tegenstelling wat de Nederlandse naam doet vermoeden, geurt de reukeloze kamille wel degelijk, maar zwak in vergelijking met de echte kamille en de stinkende kamille. Een ander verschil is de met merg gevulde bloembodem. Bij de echte kamille is hij hol. Zeer algemeen

Reuzenberenklauw

(*Heracleum mantegazzianum*)

Behalve door zijn grootte verschilt deze soort van de gewone berenklauw door de rood gevlekte stengel. In het Hoge Bergse Bos hebben Rotta-vrijwilligers meer dan 15.000 van deze planten uitgestoken. We doen dit om overheersing van 1 dominante (en exotische) soort tegen te gaan en daarmee de biodiversiteit te behouden. Het SBB plan was om de bereklauw met gif te bestrijden....

Reuzenbalsemien (*Impatiens glandulifera*)

Is een invasieve exoot. In de negentiende eeuw uit het Himalayagebied en Noord-India als tuinplant ingevoerd. Kan wel 2 meter hoog worden, zaden springen weg door 'schietsysteem'. Wordt vooral bezocht door hommels. Komt nu massaal voor in o.a. de Biesbosch, maar komt ook op verschillende plaatsen in het Rottagebied voor: o.a. in het Lage Bergse Bos.

Ridderzuring (*Rumex obtusifolius*)

is een tot 1.50 m hoge, overblijvende plant met een penwortel en grote rozetbladeren met een hartvormige voet en een pluimvormige bloeiwijze. Is in onze omgeving zeer algemeen in ruigten en graslanden. Het groen zuringhaantje is een vaste bewoner van Ridderzuring. Deze opvallende groen-goud metallic gekleurde kever.

Rode klaver (*Trifolium pratense*)

Is voor ook nu nog voor de landbouw een uitstekend voedergewas en goede groenbemester. Komt weer meer in de belangstelling door de ecologische landbouw. Wordt vooral bestoven door honingbijen en door hommels en is een belangrijke honingleverancier.

Rood guichelheil

(*Anagallis arvensis* s. *arvensis*)

Is een soort die over de hele aarde voorkomt. Behoort tot de sleutelbloemfamilie. Is meer een soort van akkers, moestuinen en verstoorde bermen.

Rode kornoelje (*Cornus sanguinea*)

De twijgen zijn in de herfst en de winter rood. Bloemen zijn wit. De rijpe vruchten zijn blauwzwart. De struik wordt tot drie meter hoog.

Rodenrijs dankt zijn naam aan de rode kornoelje. De takken werden gebruikt om mee te vlechten en daarvoor is de verzamelnaam rijshout. Rood Rijshout dus.

Scherpe boterbloem (*Ranunculus acris*)

Behoort tot de Ranonkel-familie. De soort is in vergelijking met de ook zeer algemene kruipende boterbloem hoger en de bladeren zijn handvormig gedeeld. Bij de kruipende boterbloem zijn de blaadjes van het drietallige blad gesteeld en de soort maakt bovengronds uitlopers.

Schijfkamille (*Matricaria discoidea*)

De bloemen van deze plant bestaan alleen uit groen-gele buisbloemen en mist de witte straalbloemen van andere kamille soorten. Lijkt daardoor wel wat op een schijfje. Met een sterke kamille geur. Oorspronkelijk uit het gebied rond de Stille oceaan. Nu in Nederland al lang een algemene tredplant.

Vijfvingerkruid (*Potentilla reptans*)

Tel het aantal deelblaadjes en je weet waarom de plant zo heet. Heeft soms ook wel 7 deelblaadjes. Een kruipende plant met prachtige gele bloemen die veel op de bloemen van zilverschoon lijken. Beide soorten behoren dan ook tot dezelfde familie: de rozenfamilie. Heeft een voorkeur voor storingsmilieu's.

Vogelwikke (*Vicia cracca*)

Behoort ook tot de vlinderbloemenfamilie. Is schadelijk voor schapen als ze er teveel van eten. Zou wondhelend zijn. Is nu als cultuurvolger wereldwijd verspreid en komt tegenwoordig vooral in bermen voor. Bloeit van juni- september.

Witte klaver (*Trifolium repens*)

Ook deze klaversoort is nu door mensen in alle gematigde klimaatzones wereldwijd verspreid. Komt vooral in allerlei typen graslanden voor. Ook als rode en witte klaver niet bloeien is zijn ze gemakkelijk te onderscheiden: witte klaver kruipt en wortelt op de knopen, rode klaver doet dit niet en is een meer opgaande plant. Bovendien is rode klaver behaard en witte klaver kaal.

Wollige munt

Is een hybride van hertsment en witte munt. Eetbaar.

Zachte ooievaarsbek (*Geranium molle*)

De zachte ooievaarsbek is een eenjarige die een hoogte van 5- 40 cm bereikt en bloeit van mei tot de herfst. Kan in een jaar 2-3 generaties voortbrengen. De beharing is karakteristiek: dunne, langere haren worden afgewisseld door kortere klierharen. (loep!) In tuincentra zijn allerlei soorten ooievaarsbek te koop.

Zilverschoon (*Potentilla anserina*)

Uit de rozenfamilie. Zilverig uiterlijk ontstaat door zijdeachtige haartjes waarmee vooral de onderkant van het blad is bedekt. Heeft evenals vijfvingerkruid een voorkeur voor storingsmilieu's, is een kruipende plant en heeft gele bloemen.

Zwarte mosterd (*Brassica nigra*)

In 2022 slechts een enkele plant in dit gebied, in 2024 sterk verspreid. Deze eenjarige soort heeft een enorme groeikracht: in enkele maanden tijd kan een plant tot 2,4 m hoog worden.

Van de zaden van deze plant wordt mosterd gemaakt.

De toestand van de bomen in het KMG

Veel bomen hebben het in het KMG niet gemakkelijk. Als ze hoog en zwaar worden waaien ze vaak om doordat de hoge waterstand de vorming van een diep en stevig verankerd wortelstelsel verhindert. Ook hebben de bomen waarin aalscholvers broeden nogal te lijden van hun scherpe mest. Vaak gaan ze daardoor na verloop van tijd dood. Maar... ook dode bomen zijn van groot belang voor de biodiversiteit.